

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Sžf/78/2013
Identifikačné číslo spisu:	7013200298
Dátum vydania rozhodnutia:	28.08.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:7013200298.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu : L-VIASAT-H, s. r. o, so sídlom Ladmovce 4, IČO: 43 996 191, zastúpeného JUDr. Pavlom Gombosom, advokátom so sídlom Moldavská cesta 21/A, Košice, proti žalovanému : Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná č. 63, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1100307/1/1308910/2012 z 13. decembra 2012, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach, č. k. 6S/34/2013-21 z 30. mája 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach, č. k. 6S/34/2013-21 z 30. mája 2013 p o t v r d z u j e.

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) uznesením č. k. 6S/34/2013-21 z 30. mája 2013 žalobcovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov, a to z dôvodu nepreukázania splnenia zákonných podmienok v zmysle § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Poukázal na skutočnosť, že ak by nepriaznivá finančná situácia žalobcu, v dôsledku skutočností, ktorých pôvod je v podnikaní a ktoré s podnikaním súvisia, bola dôvodom pre oslobodenie od súdnych poplatkov, znamenalo by to prenesenie časti rizika spojeného s podnikaním na štát, čo je neprípustné. Krajský súd uviedol, že žalobca nepredložil súdu žiadne dôkazy na preukázanie ním tvrdených skutočností, teda že by jeho pomery odôvodňovali priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Zdôraznil, že tieto dôkazy žalobca nepredložil na písomnú výzvu súdu z 2. apríla 2013 v stanovenej 10 dňovej lehote a ani na písomnú žiadosť žalobcu z 22. apríla 2013 predĺženej 15 dňovej lehote.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v lehote ustanovenej zákonom odvolanie a žiadal, aby ho Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „NS SR“) zmenil a oslobodenie od súdnych poplatkov mu v celom rozsahu priznal. Odvolanie odôvodnil ust. § 205 ods.2 písm. c/ a f/ OSP, nakoľko prvostupňový súd neúplne zistil skutkový stav a vec nesprávne právne posúdil.

Majúc jednoznačne za to, rozhodnutie Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky ako aj rozhodnutie správcu dane ako prvostupňového orgánu, sú nezákonné poukázal na to, že patrí do skupiny spoločností

personálne spojených s p. M.. V., z ktorého dôvodu sú tieto spoločnosti účastníkmi niekoľko desiatok (až stovák) súdnych sporov, keď podanými žalobami napadli nezákonnosť postupu ako aj rozhodnutí daňových úradov, pričom ani jedna z vyššie uvedených súdnych vecí podľa informácií, ktorými disponuje žalobca, nebola právoplatne ukončená v neprospech týchto subjektov. Takto podľa žalobcu nejde o zjavne neúspešné uplatnenie práva. Poukázal tiež na to, že s ohľadom na neprimerané zaťaženie spoločností spojených s p. M.. M. zo strany daňových úradov, pokračovanie v daňových kontrolách zo strany správcu dane, nerešpektujúcich rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, nezákonné zadržiavanie finančných prostriedkov patriacich spoločnostiam spojených s p. M.. M. zo strany daňových úradov, blokovanie majetku a v neposlednom rade aj z dôvodu negatívnej medializácie veci zo strany štátnych orgánov (nerešpektujúcich prezumpciu nevinu), spoločnosti spojené s p. M.. V. (teda aj žalobca) nemôžu vykonávať žiadnu podnikateľskú činnosť. Z týchto dôvodov sa spoločnosti dostali do finančnej tiesne a žalobca nedisponuje žiadnou finančnou hotovosťou, s ktorou by mohol voľne disponovať. Taktiež žalobca nemá žiaden hnutelný či nehnuteľný majetok relevantnej hodnoty, ktorý by bolo možné speňažiť a s ktorým môže disponovať.

Žalobca nesúhlasil s odôvodnením krajského súdu, že tieto okolnosti sú pre posúdenie žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov irelevantné, nakoľko práve tieto okolnosti vytvárajú situáciu, ktorá znemožňuje žalobcovi (cez pomery žalobcu obmedzujúce vykonávať podnikateľskú činnosť a nakladať s majetkom a finančnými prostriedkami) súdny poplatok uhradiť, t. j. pomery žalobcu oslobodenie od súdneho poplatku odôvodňujú. Súdom vyrubená povinnosť uhradiť súdny poplatok žalobcovi prakticky znemožňuje domáhať sa ochrany svojich práv súdnou cestou (žalobca nemá finančné prostriedky na ich úhradu), ktoré predstavuje jeho právo zaručené Ústavou Slovenskej republiky. Súhlasil síce, že výška súdneho poplatku nepredstavuje príliš vysokú čiastku, ale pre žalobcu je aj táto suma v súčasnosti vysoká, spoločnosti personálne spojené s p. V. M. sú účastníkmi množstiev súdnych sporov, a tak celková výška súdnych poplatkov, ktorými sú tieto spoločnosti zaťažené predstavuje sumy až niekoľko desiatok tisíc eur. Domáhať sa súdnou cestou zrušenia rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky pritom predstavuje jedinou zákonnú cestu, ktorou si žalobca môže uplatniť právo na svoju ochranu v danej veci.

Nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov z dôvodu, že žalobca je podnikateľom a došlo by tým k preneseniu podnikateľského rizika z podnikateľa na štát (čo je hlavným argumentom, pre ktorý súd žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal) nemá podľa žalobcu oporu ani v súčasnej právnej praxi (aj praxi Krajského súdu v Košiciach) a nie je v súlade s judikatúrou NS SR. Poukázal pritom na rozsudok NS SR sp. zn. 5Obo/127/2008, 5Obo/128/2008 a 5Obo 129/2008 z 30. júla 2009, v zmysle ktorého:

„Ustanovenie § 138 ods. 1 O.s.p. oprávňuje súd na návrh účastníka priznať mu celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov. Predpokladom pre takéto rozhodnutie je skutočnosť, že to pomery účastníka odôvodňujú, a že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie, alebo bránenie práva. Zákon stanovuje rovnaké kritériá pre všetkých účastníkov bez rozlišovania, či ide o fyzickú, alebo právnickú osobu a podnikateľa, alebo nepodnikateľa. Zamietnutie návrhu obchodnej spoločnosti s odôvodnením, že by sa tým prenášalo podnikateľské riziko na štát, nemá oporu v zákone. Pri priznaní oslobodenia fyzickej osobe sú rozhodujúce najmä majetkové pomery, pričom súd neskúma, či si prípadne svoju situáciu nezavinil sám a priznanie oslobodenia by sa rovnako mohlo považovať za nespravodlivé zvýhodnenie oproti inému účastníkovi.“

Žalobca taktiež poukázal na uznesenie Krajského súdu v Košiciach, č. k. 4 Cob/39/2012-135, ktorým priznal žalobcovi - podnikateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov, z obdobných dôvodov ako uviedol žalobca. Taktiež nesúhlasil s tvrdením krajského súdu, že nepreukázal ním tvrdené skutočnosti. Krajský súd má vedomosť o desiatkach a stovkách podaných žalôb spoločnosťami personálne spojenými s p. V. M. práve na Krajský súd v Košiciach. Krajský súd má taktiež vedomosť o množstve úspešných súdnych rozhodnutí (v prospech spoločností spojených s p. V. M.). Okrem toho tvrdil, že ho súd nevyzval na doplnenie žiadnych dôkazov, nevykonal žiadne dokazovanie a bez ďalšieho vec rozhodol v neprospech žalobcu, čo žalobca považuje za postup, ktorý je v rozpore so zákonom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) postupom bez nariadenia

pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech.

Najvyšší súd z predloženého spisového materiálu krajského súdu zistil, že žalobca sa žalobou podanou na krajskom súde 8. marca 2013 domáha preskúmania rozhodnutia žalovaného č. 1100307/1/1308910/2012 z 13. decembra 2012, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Daňového úradu Košice č. 9818301/1/683991/2012 z 28. marca 2012, ktorým bol žalobcovi vyrubený rozdiel z dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie december 2010 v sume 21.240,10 eur.

Krajský súd výzvou č. k. 6S/34/2013-14 z 12. marca 2013 uložil žalobcovi, aby v lehote 10 dní zaplatil súdny poplatok za žalobu v sume 70 eur podľa položky č. 10 písm. a/ sadzobníka súdnych poplatkov zákona č. 71/1992 Zb..

Žalobca súdny poplatok na výzvu súdu nezaplatil, avšak návrhom došlým krajskému súdu dňa 22. marca 2013 požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov pre nepriaznivú finančnú a majetkovú situáciu, ktorú bližšie odôvodnil v zásade skutočnosťami, ktoré zopakoval aj vo svojom odvolaní. K návrhu nepripojil žiadne doklady preukazujúce jeho tvrdenia, uvedené v návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Krajský súd výzvou z 2. apríla 2013 č. k. 6S/34/2013-18 vyzval žalobcu na doplnenie návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov tak, aby v lehote 15 dní predložil krajskému súdu tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov pre právnické osoby. Tlačivo krajský súd pripojil k výzve. Výzva bola žalobcovi doručená 11. apríla 2013.

Po márnom uplynutí lehoty ustanovenej vo výzve krajský súd vydal uznesenie, ktoré je predmetom preskúmania v tomto odvolacom konaní.

Tlačivo (§ 138 ods. 2 písm. a/ OSP) žalobca nepripojil ani ku svojmu odvolaniu.

Podľa § 250ja ods. 7 OSP, ak Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhoduje ako odvolací súd v obdobnej veci, aká už bola predmetom konania pred odvolacím súdom, môže v odôvodnení poukázať už len na podobné rozhodnutie, ktorého celý text v odôvodnení uvedie.

V konaní, vedenom na najvyššom súde pod sp. zn. 5Sžf/64/2013, išlo o obdobnú vec ako je predmetom konania vedeného pod sp. zn. 6Sžf/78/2013. Predmetom odvolacieho konania pred najvyšším súdom bolo rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach o nevyhovení žiadosti žalobcu o oslobodenie od súdnych poplatkov. Skutkové okolnosti, právne posúdenie veci krajským súdom, ako aj argumentácia žalobcu v odvolaní, sú v oboch veciach prejednávaných pred najvyšším súdom rovnaké.

Najvyšší súd preto poukazuje na dôvody uvedené v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Sžf/64/2013 z 27. júna 2013, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožňuje a zároveň v súlade s ustanovením § 250ja ods. 7 OSP uvádza text jeho odôvodnenia v nasledovnom znení :

„ Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 138 ods. 1 OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Zákonodarca v citovanom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku pripúšťa možnosť čiastočného, prípadne úplného oslobodenia od súdnych poplatkov. Predpokladom priznania oslobodenia od súdnych poplatkov je v prvom rade samotná žiadosť účastníka konania, preukázanie dôvodov, spočívajúcich v majetkových, sociálnych, finančných a pod. pomeroch účastníka, odôvodňujúcich oslobodenie od súdnych poplatkov a súčasne preukázanie, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Povinnosťou súdu je skúmať splnenie podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov v každom prípade individuálne a to aj vzhľadom na individuálnosť každého konania.

Účelom ustanovenia § 138 OSP je, aby účastníkovi nebolo len pre jeho majetkové a sociálne pomery znemožnené uplatňovať alebo brániť svoje právo. Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť súčasne splnené dve podmienky. Prvou je nepriaznivá finančná, resp. majetková situácia a druhou skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva (teda quasi pravdepodobnosť úspechu v ďalšom konaní na strane žiadateľa). V prípade fyzických osôb sa prihliada aj na osobné a rodinné pomery. Vychádzajúc, ako z jazykového výkladu uvedeného zákonného ustanovenia, tak i zo zásady rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania, deklarovanou taktiež Európskym súdom pre ľudské práva, zákon nerozlišuje medzi subjektmi podnikateľskými a nepodnikateľskými. Oprávnenosť žiadosti preto súd hodnotí z hľadiska splnenia uvedených podmienok, pričom vychádza zo skutočností preukázaných žiadateľom.

O oslobodení od súdnych poplatkov v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia súd rozhoduje na návrh účastníka konania, ku ktorému je tento povinný pripojiť listinné dôkazy, deklarujúce jeho majetkové pomery.

Najvyšší súd po oboznámení sa so spisovým materiálom vyhodnotil postup krajského súdu ako bezchybný a úplne v súlade s § 138 ods. 1, 2 OSP, ako aj právami na súdnu a inú právnu ochranu garantovanými Ústavou Slovenskej republiky.

Krajský súd v prejednávanej veci vykonal zisťovanie majetkových pomerov žalobcu, ktoré je potrebné nielen tvrdiť, ale ich aj preukázať. Neprihliadal na skutočnosť, že žalobca je podnikateľským subjektom a už vôbec túto skutočnosť samu osebe nehodnotil ako dôvod pre nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Preto najvyšší súd považuje argumenty odvolania žalobcu formulované v tomto smere za absolútne irelevantné a v značnej miere nekorešpondujúce s obsahom súdneho rozhodnutia.

Podľa § 121 OSP netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie.

Podľa § 120 ods. 2 OSP vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu, ako aj v konaniach o povolenie uzavrieť manželstvo, o určenie a zapretie rodičovstva, o osvojiteľnosti, o osvojenie, vo veciach obchodného registra a v konaniach o niektorých otázkach obchodných spoločností a družstiev (§ 200e) súd je povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhli.

Majetkové pomery žalobcu nemožno považovať za skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti a konanie o oslobodenie od súdneho poplatku nie je konaním, v ktorom by zákon ukladal súdu vyhľadávaciu povinnosť vo vzťahu k dôkazom potrebným na zistenie skutkového stavu. Je preto výlučne na žalobcovi, aby svoje tvrdenie o nepriaznivých pomeroch sám preukázal, na čo slúži, okrem iných aj tlačivo, ktoré mu krajský súd doručil a ktoré je verejne dostupné i na internete.

Keďže žalobca nepredložil žiadne doklady preukazujúce jeho tvrdenie o nepriaznivej situácii, krajský súd, logicky, nemohol vykonať akékoľvek dokazovanie v tomto smere. Preto bolo správne jeho rozhodnutie

nepriznať žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že žalobca nepreukázal nijako svoje tvrdenia o nepriaznivosti finančných a majetkových pomerov.

Následne nemožno prihliadať na počet súdnych konaní, ktorých je žalobca účastníkom, respektíve na úspešnosť iných spoločností nachádzajúcich sa v obdobnej situácii ako žalobca v súdnych konaniach proti Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky. Bez riadneho preukázania finančných a majetkových pomerov táto skutočnosť osebe nemôže odôvodniť iné než zamietavé rozhodnutie o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu podľa 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 ods. 1 OSP potvrdil, pretože krajský súd vo veci rozhodol po vecnej i právnej stránke správne a jeho postup pri rozhodovaní o návrhu žalobcu na oslobodenie od súdneho poplatku maximálne rešpektoval a chránil práva žalobcu na spravodlivý súdny proces.

Najvyšší súd poznamenáva, že o oslobodenie od súdnych poplatkov možno požiadať kedykoľvek počas konania pred súdom, a to i opakovane. Rozhodnutie o jednom návrhu nezakladá prekážku veci rozhodnutej, nakoľko pomery účastníka sa môžu v priebehu konania meniť“.

Vzhľadom k tomu, že posúdenie dôvodnosti odvolania žalobcu proti uzneseniu o nevyhovení žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov je v prejednávanej veci rovnaké, ako v citovanom uznesení, rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že napadnuté uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/34/2013-21 z 30. mája 2013 podľa § 219 ods. 1, 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 OSP potvrdil.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zák. č. 757/2004 o súdoch o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.